

ระบบประปาเพื่อสวัสดิการชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะนาว จังหวัดสุพรรณบุรี

จากผลของการจัดประชาคมหมู่บ้านในพื้นที่ของตำบลดอนมะนาว เพื่อสำรวจถึงสภาพปัญหาภายในชุมชน พบว่าปัญหาเรื่องน้ำที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่ควรได้รับการแก้ไข เนื่องจากน้ำที่ใช้อุปโภค บริโภคในตำบลนั้น เป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ แต่ประสบปัญหาการสะสมและปนเปื้อนจากสารเคมีทางการเกษตร และการระบายน้ำจากการเลี้ยงสัตว์ ทำให้ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ระบบประปาหมู่บ้านที่มีอยู่เดิมยังไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน มีเพียง 2 หมู่บ้านที่มีน้ำใช้ ส่วนอีก 5 หมู่บ้านไม่มี คุณภาพของน้ำก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ต้องแก้ไข เนื่องจากมีคุณภาพไม่ดี กร่อย มีกลิ่นเหม็น ปริมาณก็ไม่เพียงพอกับความต้องการทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้อุปโภค บริโภคขึ้น และเนื่องจากพื้นที่ของตำบลดอนมะนาวเป็นที่ดอน ต้องขุดลึกลงไปถึง 100 เมตร จึงจะสามารถสูบน้ำขึ้นมาใช้ได้

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: สองพี่น้อง

จังหวัด: สุพรรณบุรี

ประชากร: 4,626 คน

พื้นที่: 34.40 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2544 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะนาว จึงจัดให้มี "ระบบประปาเพื่อสวัสดิการชุมชน" จัดทำและขยายระบบการให้บริการน้ำประปา ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เพื่อแก้ปัญหาภาวะการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคของประชาชนในพื้นที่ตำบลดอนมะนาว

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. สร้างระบบประปาในตำบล มีลักษณะการผลิตและจ่ายน้ำเช่นเดียวกับการประปาส่วนภูมิภาค โดยขอซื้อน้ำดิบจากกรมชลประทาน คิวบิกเมตรละ 50 สตางค์ เป็นน้ำจากคลองชลประทาน นำมาผ่านกระบวนการกรองและตรวจสอบคุณภาพน้ำตามมาตรฐานกรมอนามัยจากกรมอนามัย ก่อนกระจายให้แก่หมู่บ้าน
2. ติดตั้งท่อส่งน้ำกระจายทั้ง 7 หมู่บ้าน โดยวางท่อจ่ายน้ำหลัก ครอบคลุม 1,176 ครัวเรือน โดยทั้ง 1,176 ครัวเรือน สมทบเงินครัวเรือนละ 1,486 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตั้งค่ามิเตอร์วัดน้ำและค่าท่อน้ำเพื่อต่อเข้าบ้านเรือนตนเอง
3. จัดทำข้อบังคับระเบียบการใช้น้ำประปา โดยกำหนดค่าธรรมเนียมในการใช้น้ำประปา หน่วยละ 4 บาท โดยจะจดมาตรวัดน้ำทุกวันที่ 30 ของเดือน และดำเนินการจัดเก็บค่าน้ำตามบ้านในช่วงวันที่ 1-5 ของทุกเดือน
4. แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลบริหารจัดการระบบประปา ดังนี้
 - ปลัดอบต.ดอนมะนาว เป็นประธาน
 - นายกอบต.ดอนมะนาว เป็นรองประธาน
 - สมาชิกสภาอบต.ดอนมะนาว จำนวน 14 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการโยธา อบต.ดอนมะนาว เป็นฝ่ายซ่อมแซมและบำรุงรักษา
 - ลูกจ้างชั่วคราว 1 คน ดูแลการจัดมิเตอร์ค่าน้ำและจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ
 - ลูกจ้างชั่วคราว 1 คน ดูแลการผลิตน้ำ

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. งบประมาณของกรมโยธาธิการ จำนวน 14,000,000 บาท นำมา เป็นค่าใช้จ่ายในการติดตั้งระบบประปา ดังนี้
 - ค่าขุดบ่อกักเก็บน้ำ
 - ค่าถังกรองน้ำ
 - ค่าเครื่องสูบน้ำเข้าถังกรองน้ำ
 - ค่าหอเก็บถังน้ำ
2. งบประมาณของอบต.ดอนมะนาว จำนวน 1,000,000 บาท นำมา เป็นค่าใช้จ่าย ติดตั้งท่อ PVC เป็นท่อจ่ายน้ำหลักผ่านตามชุมชน ต่าง 7 หมู่บ้าน
3. งบประมาณของอบต.ดอนมะนาว เป็นค่าใช้จ่ายตามแผนงานโครงสร้างพื้นฐานปีละ 398,400 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้
 - ค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว 2 คน ในอัตรา 4,100 บาทต่อ เดือน เป็นเงินทั้งสิ้น 98,400 บาท ต่อปี
 - ค่าวัสดุสำหรับกรณีซ่อมแซม ท่อส่งน้ำ เป็นเงิน 100,000 บาท
 - ค่าไฟฟ้า เป็นเงิน 200,000 บาท
4. เงินจากการระดมทุนของประชาชน 1,176ครัวเรือน ครัวเรือนละ 1,486 เป็นเงินทั้งสิ้น 1,634,100 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ ติดตั้งมิเตอร์วัดการใช้น้ำ และต่อท่อส่งน้ำประปาเข้ามายังครัวเรือน ของตน

การระดมทุน/ระดมหุ้น

เงินจากการจัดเก็บจากครัวเรือนที่มีความประสงค์ขอใช้น้ำประปา จำนวน 1,176 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 1,486 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 1,634,100 บาท

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. บ่อกักเก็บน้ำ จำนวน 1 บ่อ
2. ถังกรองน้ำ 1 ชุด
3. เครื่องสูบน้ำเข้าถังกรองน้ำ 1 ชุด
4. หอเก็บน้ำ 1 หอ
5. ท่อ PVC ขนาดกว้าง 4 นิ้วและ 6 นิ้ว
6. มิเตอร์น้ำระบบพื้นเพื่อง 2 ชั้น จำนวน 1,176 อัน
7. คอมพิวเตอร์สำหรับคำนวณค่าน้ำ 1 เครื่อง

บุคลากร

1. ปลัดอบต.ดอนมะนาว เจ้าหน้าที่ฝ่ายการโยธาอบต.ดอนมะนาว และสมาชิกอบต.ดอนมะนาว จัดประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อรับทราบปัญหาและชี้แจงถึงแนวทางแก้ไขปัญหาระบบประปาของ ตำบล จำนวน 16 คน/15 วัน
2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายการโยธา อบต.ดอนมะนาวและสมาชิกอบต.ดอนมะนาว ดูแลควบคุมการติดตั้งและวางท่อในช่วงวางระบบประปา 15 คน/ทุกวันเป็นเวลา 6 เดือน และคอยดูแลซ่อมแซมท่อส่งน้ำ จำนวน 15 คน/5 วันต่อสัปดาห์
3. ลูกจ้างชั่วคราว ดูแลการจัดมิเตอร์ค่าน้ำและจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ จำนวน 1 คน/15 วัน
4. ลูกจ้างชั่วคราว ดูแลการผลิตน้ำและระบบการจ่ายน้ำ จำนวน 1 คน/ทำงานทุกวัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2543	ประชุมประชาคมในระดับหมู่บ้านเพื่อหาทางร่วมกันในการแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำประปาเพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภค	ปลัดอบต./สมาชิกสภาอบต.ในแต่ละหมู่บ้าน
2544	จัดทำร่างโครงการเสนอต่อสภา อบต. และสมาชิกสภาอบต. มีมติให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการ	ปลัดอบต.
2544	อบต.จัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ - กองน้ำสะอาด กรมโยธาธิการ เพื่อขอรับการอนุมัติงบประมาณสนับสนุนจำนวน 14,000,000 บาท ในการก่อสร้างบ่อกักเก็บน้ำ จัดซื้อถังกรองน้ำ เครื่องสูบน้ำ และก่อสร้างหอเก็บน้ำ - กรมชลประทาน ในการขอซื้อน้ำดิบเพื่อนำมาผลิตน้ำประปา ในอัตราคิวบิคเมตรละ 50 สตางค์ - กรมอนามัย เพื่อขอความร่วมมือในการจัดส่งเจ้าหน้าที่เพื่อมาตรวจสอบคุณภาพน้ำ	ปลัดอบต.
2545	ได้รับอนุมัติโครงการและเริ่มดำเนินการเปิดประมูลเพื่อก่อสร้างบ่อกักเก็บน้ำ และหอเก็บน้ำ	อบต.ดอนมะนาว
2545 -พฤษภาคม 2546	- เริ่มดำเนินการก่อสร้างบ่อกักเก็บน้ำ หอเก็บน้ำ และติดตั้งเครื่องสูบน้ำ และถังกรองน้ำ - ติดตั้งวางท่อหลักทั่วทั้งตำบล และวางท่อแยกเข้าแต่ละหลังคาเรือน จำนวน 1,176 คร้วเรือน	- บริษัทผู้รับเหมา - เจ้าหน้าที่ฝ่ายการโยธา / สมาชิกสภาอบต.
มกราคม 2546	- แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบประปาตำบล มีปลัดอบต.เป็นประธาน นายกอบต.เป็นรองประธาน นอกจากนี้มีฝ่ายซ่อมแซมและบำรุงรักษา โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธาของอบต.ดอนมะนาว และสมาชิกสภาอบต. - รับสมัครลูกจ้างชั่วคราว 2 คน เพื่อทำหน้าที่ดูแลการผลิตและจ่ายน้ำประปา จัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำตามครัวเรือนต่างๆ	- ผู้บริหารอบต. - ผู้บริหารอบต.
พฤษภาคม 2546 ถึงปัจจุบัน	เริ่มผลิตและจ่ายน้ำสะอาดไปยังบ้านเรือนประชาชน	คณะดำเนินงาน
	พนักงานเริ่มออกจดเลขมิเตอร์ปริมาณการใช้น้ำ คำนวณค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ ส่งใบแจ้งค่าธรรมเนียมการใช้น้ำไปยังครัวเรือนต่างๆ	พนักงานจัดเก็บ ค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

กองน้ำสะอาด กรมโยธาธิการ	เป็นหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การวางระบบประปาซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการประปาภูมิภาค
กรมชลประทาน	ให้การสนับสนุนน้ำดิบโดยขายให้ในราคาคิวบิคเมตรละ 50 สตางค์
กรมอนามัย	ดำเนินการพัฒนากระบวนการผลิต และการตรวจสอบคุณภาพน้ำ

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประปาไม่ทั่วถึง มีใช้เพียง 2 หมู่บ้าน อีก 7 หมู่บ้านที่เหลืต้องใช้น้ำในคลองซึ่งก็มีสารเคมีปนเปื้อน ปอบาตาลที่ขุดถึงเมื่อเข้าสู่หน้าแล้งน้ำก็แห้งเพราะที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นที่สูง
2. น้ำประปาที่มีใช้เพียง 2 หมู่บ้าน มีคุณภาพไม่ดี มีรสเปรี้ยว และมีสนิมเหล็ก ใช้ประโยชน์ใดๆไม่ได้ผล เช่น หุงข้าวไม่ได้ รดต้นไม้ก็ตาย อาบก็เกิดผื่นคัน

หลังการดำเนินการ

1. ประชาชนมีน้ำประปาใช้ 100% เนื่องจากระบบประปาที่จัดทำ ได้ครอบคลุมพื้นที่ 7 หมู่บ้าน 1,176 ครัวเรือน
2. คุณภาพน้ำที่ผลิตได้ดีขึ้น เนื่องจากกรมอนามัยได้เข้าร่วมตรวจสอบคุณภาพน้ำ
3. มีระบบการบริหารงานประปาที่ดีขึ้น มีเจ้าหน้าที่เพื่อบำรุงรักษาระบบประปา ตลอด 24 ชั่วโมง มีการบริหารการจัดเก็บค่าธรรมเนียมน้ำประปาที่เป็นระบบ อัตราค่าธรรมเนียมใช้น้ำ เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 35,280 บาท สามารถนำมาบริหารจัดการให้เหมาะสมได้

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. การลงทุนในการจัดทำระบบประปา ต้องใช้งบประมาณสูง	1. เมื่ออบต.ไม่สามารถให้การสนับสนุนได้ทั้งหมด จึงต้องจัดทำโครงการเสนอไปยังแหล่งเงินทุนต่างๆ ให้เข้ามาช่วยสนับสนุน
2. รายได้จากการจัดเก็บค่าประปาไม่เพียงพอ ในการบริหารโครงการ	2. เนื่องจากเป็นงานด้านโครงสร้างพื้นฐานที่อบต.ต้องทำ เมื่อคำนวณแล้ว จะต้องจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำที่หน่วยละ 7 บาท จึงจะคุ้มทุน แต่จะทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน อบต.จึงจัดเก็บเพียงแค่หน่วยละ 4 บาท อบต.จึงต้องแบกรับภาระแทนผู้ใช้น้ำ หรืออบต.อาจขยายปริมาณผู้ใช้น้ำ โดยขยายการบริการไปยังตำบลข้างเคียง ขณะที่กำลังผลิตเท่าเดิม เป็นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
3. การขโมยน้ำใช้ของชาวบ้าน หรือปัญหาความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่จัดเก็บค่าธรรมเนียมใช้น้ำ	3. อบต.ดอนมะนาวได้ติดตั้งมิเตอร์ใหญ่ (Master Meter) เพื่อควบคุมและตรวจสอบปริมาณการใช้น้ำทั้งตำบลว่า น้ำที่ได้จ่ายไป กับปริมาณค่าน้ำที่จัดเก็บได้ในแต่ละเดือนเท่ากันหรือไม่

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. งบประมาณในการใช้จ่าย-ดำเนินการเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากจะได้รับการสนับสนุนจากอบต. หน่วยงานรัฐ และองค์กรอื่นๆแล้ว ประชาชนในตำบลได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ ในการระดมงบประมาณสมทบ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการสูง
2. ความพร้อมของอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ ผู้นำและประชาชนต้องให้ความร่วมมือช่วยกันดูแลสอดส่อง และช่วยกันรักษาซ่อมแซม

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายแหลม ศรีนุ้ย
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะนาว
ที่อยู่ : บ้านดอนกลาง ตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
โทรศัพท์ : (01) 6257353

ชื่อ-นามสกุล : นางรัชณี ศรีอินกิจ
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะนาว
ที่อยู่ : บ้านดอนกลาง ตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
โทรศัพท์ : (01) 8578360

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	บ้านดอนกลาง ตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 72110
ขนาดพื้นที่	34.40 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	5,033,076 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	4,944,986 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	8 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 5 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	4,629 คน
จำนวนครัวเรือน	1,176 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	80 – 100 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	30,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลดอนมะนาว ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม สลับกับที่ดอน พื้นที่ราบลุ่มจะมีน้ำท่วมติดต่อกันมาแล้ว 5-6 ปี มีพื้นที่ ทั้งหมด 21,250 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร 19,750 ไร่ พื้นที่ตั้งบ้านเรือนสำหรับอยู่อาศัย 1,320 ไร่ ประชากรร้อยละ 50 เป็นคนไทยเชื้อสายลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ ทำนา ทำไร่ เลี้ยงกุ้งกุลาดำ พบว่ามีการใช้สารเคมีในการ เกษตรอย่างรุนแรง จนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม